

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
протоколом засідання
Вченої ради факультету іноземних мов
від 17 травня 2023 р. № 5

ПРОГРАМА ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
з «Теорії та практики перекладу з італійської мови»

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

освітньо–професійна програма «Перекладознавчі студії: італійська мова та культура,
англійська мова»

спеціальність «035 Філологія»

спеціалізація «035.052 романські мови та літератури (переклад включно), перша –
італійська»

м. Київ, 2023 рік

програма підсумкової атестації

для здобувачів вищої освіти освітньо–професійної програми «Перекладознавчі студії: італійська мова та культура, англійська мова»

Розробники: Трифонова Г. В., декан факультету іноземних мов, к.н. соц. ком., доцент
Поклад Т. М., в.о. завідувача кафедри романо–германської філології, асистент

Програма державного екзамену обговорена та схвалена на засіданні кафедри романо–германської філології,
протокол від 16 травня 2023 р. № 8

Зміст

Зміст	3
СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ З ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ З ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ	4
СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ	7
Реферування україномовної публіцистичної статті	8
Переклад італійською уривку українського тексту	9
Перелік тем для співбесіди	10
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ	11
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	12

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ З ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ З ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Випускники другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.052 романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська, освітньо-професійної програми «Перекладознавчі студії: італійська мова та культура, англійська мова» повинні володіти орфоепічною, лексичною та граматичною нормами італійської та української мов, вміти правильно реалізовувати ці норми в різних видах мовленнєвої діяльності та в різних комунікативних ситуаціях, володіти практичними знаннями, навичками та вміннями, необхідними для роботи перекладача письмового тексту або тлумача, який здійснює двосторонній послідовний переклад.

Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти повинен володіти знаннями, вміннями та навичками з італійської мови в такому обсязі:

- вести бесіду з екзаменатором за однією із запропонованих усних розмовних тем, передбачених програмою викладання італійської мови граматичні та синтаксичні конструкції, використовуючи відповідний активний лексичний мінімум;
- робити переказ та реферування італійською мовою статті сучасного газетного дискурсу з використанням суспільно-політичної термінології, передбаченою програмою ;
- вільно читати італійською мовою, одразу розуміти зміст повідомлення та здійснювати його переклад.

Компетентності здобувачів освітнього ступеня «Магістр»

ОПП «Перекладознавчі студії: італійська мова та культура, англійська мова»

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	1) Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 2) Здатність бути критичним і самокритичним. 3) Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. 4) Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. 5) Здатність працювати в команді та автономно. 6) Здатність спілкуватися іноземною мовою. 7) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 8) Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. 9) Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. 10) Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). 11) Здатність проведення досліджень на належному рівні. 12) Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 13) Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію; працювати в команді з дотриманням етичних норм та цінностей мультикультурного суспільства; здійснювати наукову полеміку та спілкування державною та іноземною мовами.
Спеціальні (фахові, предметні)	1) Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах. 2) Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти

компетентності	еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства. 3) Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів. 5) Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій. 6) Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань. 7) Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень. 8) Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату. 9) Здатність виявляти особливості італійської культури і її роль у процесах міжкультурної взаємодії.
-----------------------	---

**Результати навчання здобувачів освітнього ступеня «Магістр»
ОПП «Перекладознавчі студії: італійська мова та культура, англійська мова»**

1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.
7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.
8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.
9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.
10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).
11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.
13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.
15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.
16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.
18. Застосовувати культурологічні знання у практичній професійній та дослідницькій діяльності.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

1. Реферативний переклад україномовної газетної або журнальної статті. Метою завдання є виявити вміння та навички робити переказ та реферування італійською мовою статті сучасного газетного дискурсу з використанням суспільно-політичної термінології, передбаченою програмою.
2. Читання та переклад запропонованого уривку українською мовою. Завдання спрямоване на перевірку вмінь та навичок вільно читати італійською мовою, одразу розуміти зміст повідомлення та здійснювати його переклад.
3. Висловлювання за усною темою (з переліку запропонованих тем з практики усного та писемного мовлення). Здобувач повинен вміти вести бесіду з екзаменатором за однією із запропонованих усних розмовних тем, передбачених програмою, використовуючи відповідний активний лексичний мінімум, граматичні та синтаксичні конструкції італійської мови.

Зразок екзаменаційного білету

	<u>Маріупольський державний університет</u>
Освітній ступінь:	<u>«Магістр»</u>
Спеціальність:	<u>035 Філологія. 035.052 романські мови та літератури</u> <u>(переклад включно) (Переклад (італійська))</u>
Навчальна дисципліна:	<u>Іноземна мова 1 (італійська) та практика перекладу</u>

Підсумкова атестація

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Fare il riassunto dell'articolo. Бісім екологічних проблем України.
2. Leggere e tradurre il brano in ucraino.
3. Svolgere conversazione sul tema «Relazioni tra l'Unione Europea e Ucraina».

Затверджено на засіданні вченої ради факультету іноземних мов

Протокол № _____ від _____ 20__ р.

Голова вченої ради _____ Ганна ТРИФОНОВА

Реферування україномовної публіцистичної статті

Перелік тем, за якими пропонується стаття для реферування

1. Географія та історія Італії.
2. Географія та історія України.
3. Дипломатичні відносини.
4. Духовне життя. Освіта.
5. Економіка.
6. Засоби масової інформації в Україні та в Італії.
7. Культурне життя України та Італії.
8. Людина і закон.
9. Медицина.
10. Міжнародна безпека.
11. Міжнародна політика України.
12. Проблема трудових ресурсів в Україні.
13. Проблеми екології та охорони здоров'я.
14. Проблеми студентства та молоді в сучасному світі.
15. Становлення України як держави.
16. Традиції, звичаї та свята України та Італії.

Переклад італійською уривку українського тексту

Перелік тем, за якими пропонується уривок для перекладу

1. Географія та історія Італії.
2. Географія та історія України.
3. Дипломатичні відносини.
4. Духовне життя. Освіта.
5. Економіка.
6. Засоби масової інформації в Україні та в Італії.
7. Культурне життя України та Італії.
8. Людина і закон.
9. Медицина.
10. Міжнародна безпека.
11. Міжнародна політика України.
12. Проблема трудових ресурсів в Україні.
13. Проблеми екології та охорони здоров'я.
14. Проблеми студентства та молоді в сучасному світі.
15. Становлення України як держави.
16. Традиції, звичаї та свята України та Італії.

Перелік тем для співбесіди

1. Diritti e doveri dei cittadini ucraini.
2. Donna moderna in politica e economia.
3. Il ruolo di Garibaldi nella formazione dello Stato Italiano.
4. Italia fisica.
5. L'importanza della religione.
6. La Costituzione ucraina è la legge fondamentale dello Stato.
7. Le malattie più pericolose del mondo moderno.
8. Ordinamento dello Stato Italiano.
9. Patrimonio artistico e culturale d'Italia.
10. Pluralismo linguistico. Nascita della lingua standard.
11. Politica nazionale: nazione ucraina e minoranze etniche, problemi degli immigrati e profughi.
12. Problemi degli studenti e dei giovani nel mondo moderno.
13. Relazioni tra l'Unione Europea e Ucraina.
14. Tradizioni, usanze e feste italiane e ucraine.
15. Uomo e ambiente. Le principali cause dell'inquinamento dell'ambiente.
16. Volontariato e solidarietà.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Шкала оцінювання дорівнює 100 балів. Згідно цієї шкали здобувачі, що складають державний іспит та набирають від 0 до 59 балів демонструють низький рівень володіння предметом; від 60 до 73 – нижче середнього, від 74 до 81 – середній, від 82 до 89 – вище середнього, від 90 до 100 – високий рівень володіння предметом.

A (відмінно) – 90-100 балів;

B (добре) – 82-89 балів;

C (добре) – 74-81 бал;

D (задовільно) – 64-73 бали;

E (задовільно) – 60-63 бали.

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1.	Реферативний переклад україномовної газетної або журнальної статті оцінюється наступним чином: • 15 балів – повнота, логічність та послідовність викладення змісту статті, чітке визначення проблеми, дотримування правил реферування статті, використання мовних кліше; • 10 балів – коректне тлумачення та переклад синтаксичних функцій, зрозуміння та адекватний переклад відповідних синтаксичних конструкцій з використанням адекватних синтаксично обґрунтованих трансформацій; • 10 балів – загально-лінгвістична компетентність: правопис, вживання артикля, часу, способу дієслова тощо.	35
2.	Читання та переклад запропонованого уривку українською мовою оцінюється наступним чином: • 15 балів – достовірний переклад термінів з використанням адекватних перекладацьких засобів та трансформацій; • 10 балів – коректне тлумачення та переклад синтаксичних функцій, зрозуміння та адекватний переклад відповідних синтаксичних конструкцій з використанням адекватних синтаксично обґрунтованих трансформацій; • 10 балів – загально-лінгвістична компетентність: правопис, вживання артикля, часу, способу дієслова тощо.	35
3.	Висловлювання за усною темою оцінюється наступним чином: • 15 балів – розкриття теми, формулювання основних положень теми, володіння лексикою за темою та використання допоміжних мовних кліше; • 10 балів – знання відповідного матеріалу, виклад особистої думки, чіткість та логічність відповідей на запитання; • 5 балів – загально-лінгвістична компетентність: правопис, вживання артикля, часу, способу дієслова тощо.	30

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Даценко Ю. П. *Arte dell'interpretazione*. Навчальний посібник з усного двостороннього перекладу з італійської мови для студентів IV-V курсів перекладацьких і філологічних факультетів/інститутів. К.: Вид. центр КНЛУ, 2013. 297 с.
2. Коптілов В. С. *Теорія і практика перекладу*. К.: Юніверс, 2003. 279 с.
3. Корунець І. В. *Нарис історії європейського й українського перекладу*. Київ: КДЛУ, 2000. 86 с.
4. Корунець І. В. *Порівняльна типологія англійської та української мов*. Вінниця : Нова книга, 2003. 150 с.
5. Корунець І. В. *Теорія та практика перекладу (аспектний переклад): Підручник*. Вінниця: «Нова Книга», 2003. 448 с.
6. Chiuchiù A., Bernacchi M. *Manuale di tecnica e corrispondenza commerciale*. Perugia: Guerra Edizioni, 1994. 330 p.
7. Cosmai D. *Tradurre per l'Unione Europea*. Milano: Hoepli, 2003. 254 p.
8. Delisle J. *Terminologia della traduzione*. Milano: Hoepli, 2004. 192 p.
9. Dobrovolskaya G. A. *L'ABC della traduzione*. Venezia: Cafascarina, 1997. 303 p.
10. Eco U. *Dire quasi la stessa cosa. Esperienze di traduzione*. Bompiani, 2003. 391 p.
11. Osimo B. *Manuale del traduttore*. Milano: Hoepli, 2002. 152 p.
12. Osimo B. *Storia della traduzione*. Milano: Hoepli, 2003. 277 p.
13. Osimo B. *Traduzione e nuove tecnologie*. Milano: Hoepli, 2003. 136 p.
14. Osimo B. *Traduzione e qualita*. Milano: Hoepli, 2004. 176 p.
15. Petrova J. *I gradini della traduzione: по ступенькам перевода*. Bologna: CLUEB, 2000. 175 p.
16. Scarpa F. *La traduzione specializzata*. Milano: Hoepli, 2003. 333 p.
17. *Tradurre. Un approccio multidisciplinare* / A cura di Margherita Ulrych. Torino: UTET Libreria, 2001. 356 p.